

5.6.4. Zeměpis

Vzdělávací obsah přírodovědného společenského charakteru vyučovacího předmětu Zeměpis je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn v této vzdělávací oblasti.

Náplní vyučovacího předmětu Zeměpis je seznámit žáky s přírodním obrazem Země, s regiony světa a Českou republikou, se základními geografickými informacemi a topografií a v neposlední řadě s kapitolou životní prostředí.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení:

Na konci základního vzdělávání žák

- dokáže vyhledávat a využívat informace v praktickém životě
- chápe obecně používané znaky, termíny a symboly.

Kompetence k řešení problémů:

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá problémové situace, rozpozná problémy a hledá nejvhodnější způsob řešení
- nenechá se při řešení problému odradit nezdarem
- dokáže přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby.

Kompetence komunikativní:

Na konci základního vzdělávání žák:

- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky.

Kompetence sociální a personální:

Na konci základního vzdělávání žák:

- má povědomí o základních mravních hodnotách v rodině i ve společnosti.

Kompetence občanské:

Na konci základního vzdělávání žák:

- chrání své zdraví, uvědomuje si význam zdravého životního stylu, podílí se na ochraně životního prostředí.

Vyučovací předmět: Zeměpis

Ročník: 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>Přírodní obraz Země žák Z-9-2-02p objasní důsledky pohybu Země Z-9-2-04p uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost Z-9-2-04p uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu</p> <p>Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie žák Z-9-1-02p rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii Z-9-1-04p získá osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, umí ho popsat a určit jednoduché vazby, vyjádří, co mu prospívá a škodí</p> <p>Terénní geografické praxe a aplikace žák Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu Z-9-7-03p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě</p>	<p>Přírodní obraz Země</p> <p>Země jako vesmírné těleso – tvar a pohyby Země, důsledky pohybu Země na život lidí a organismů, střídání dne a noci, střídání ročních období, časová pásma</p> <p>Krajinná sféra – přírodní sféra a její základní složky a prvky, přírodní oblasti Země, podnebné pásy</p> <p>Systém přírodní sféry na regionální úrovni – přírodní oblasti</p> <p>Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie</p> <p>Komunikační geografický a kartografický jazyk - vybrané obecně používané geografické a topografické pojmy, jazyk mapy, symboly, smluvené značky, vysvětlivky.</p> <p>Geografická kartografie a topografie - druhy map, glóbus, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám, praktická cvičení s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě.</p> <p>Terénní geografické praxe a aplikace</p> <p>Cvičení a pozorování v terénu v místní krajině, geografické exkurze - orientační body, jevy, pomůcky a přístroje stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran.</p> <p>Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života- živelní pohromy, opatření, chování a jednání při nebezpečí živelných pohrom.</p> <p>Praktické poznávání přírody:</p> <p>Praktické metody poznávání přírody Exkurze.</p>	<p>EV: lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a ochrana životního prostředí vztah člověka k prostředí – obec, region, stát, světadíl, celý svět.</p> <p>MV: fungování a vliv médií ve společnosti – vliv médií na postoje jednotlivců k ochraně životního prostředí.</p> <p>MUV: etnický původ – různé způsoby života vzhledem k ochraně a využívání životního prostředí.</p> <p>OSV: rozvoj schopností poznávání- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, kreativita- pružnost, nápady, originalita.</p> <p>komunikace- řeč předmětů a prostředí.</p> <p>Matematika: rozvoj prostorové představivosti a orientace v prostředí. Fyzika: chápání fyzikálních jevů na vycházkách(tání, tuhnutí. vítr...).</p>	<p>Plnění úkolů ochrany přírody ve svém nejbližším okolí. V krátkých a častých ústních, písemných i manipulačních pracích vysvětlit symboly mapy. Pomocí zadaných poledníků a rovnoběžek nalézt místo na glóbusu a mapě. Na vycházkách se orientovat pomocí orientačních bodů.</p>

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Zeměpis

Ročník: 7

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Ověření výstupů
<p>Terénní geografické praxe a aplikace žák Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu Z-9-7-03p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě</p> <p>Česká republika žák Z-9-6-03p určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy Z-9-6-03p rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost Z-9-6-03p uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva Z-9-6-01p vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy Z-9-6-02p charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu Z-9-6-04p vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti</p>	<p>Terénní geografické praxe a aplikace</p> <p>Cvičení a pozorování terénu v místní krajině, geografické exkurze – orientační body, jevy, pomůcky; stanovitě, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu.</p> <p>Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom.</p> <p>Česká republika</p> <p>Místní region – zeměpisná poloha, kriteria pro vymezení místního regionu. Rozloha a ohraničení vzhledem k okolním regionům</p> <p>Česká republika – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry; obyvatelstvo; hospodářství; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě</p> <p>Regiony České republiky – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, spolupráce se sousedními státy.</p>	<p>OSV: Kreativita – pružnost nápadů Komunikace – řeč předmětů a prostředí. VMEGS: Evropa a svět nás zajímá – zážitky a zkušenosti z Evropy a světa Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa EV – ekosystémy – les v našem prostředí, pole (změny okolní krajiny), vodní zdroje.</p> <p>Český jazyk: rozvoj slovní zásoby, užívání spisovného jazyka.</p> <p>Matematika: orientace v prostoru a v rovině.</p> <p>Tělesná výchova: rozvoj fyzické zdatnosti při geografických exkurzích.</p> <p>Výchova ke zdraví: respektovat zdravotní stav svůj i svých spolužáků.</p>	<p>Řešení teoretických i praktických geografických úloh v terénu i ve škole, orientace na mapě, časté krátké písemné práce, průběžné ústní ověřování znalostí, orientace v textu podle zadanych úkolů. Řešení úloh ochrany životního prostředí ve svém okolí.</p>

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Ověření výstupů
<p>Terénní geografické praxe a aplikace:</p> <p>žák</p> <p>Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu Z-9-7-03p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě</p> <p>Regiony světa:</p> <p>žák</p> <p>Z-9-3-02p vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány Z-9-3-03p rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů Z-9-3-03p charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států</p>	<p>Terénní geografické praxe a aplikace:</p> <p>Cvičení a pozorování v terénu v místní krajině, geografické exkurze – orientační body, jevy, pomůcky; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy, odhad vzdálenosti a výšek objektů v terénu; jednoduché náčrtky krajiny.</p> <p>Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom.</p> <p>Regiony světa:</p> <p>Světadíly, oceány, makroregiony světa – státy EU, určující a srovnávací kritéria včetně polohy a rozlohy; oblasti – přírodní, podnebné, vegetační, sídelní, jazykové, náboženské, kulturní.</p> <p>Regionální společenské a politické útvary – národní a mnohonárodnostní státy, části států, hospodářské oblasti, kraje, města.</p> <p>Regiony – vybrané přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení ve vybraných regionech.</p>	<p>OSV:</p> <p>Rozvoj schopností poznávání – cvičení pozornosti a soustředění, cvičení zapamatování</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí.</p> <p>VDO:</p> <p>Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti.</p> <p>VMEGS:</p> <p>Jsme Evropané – EU, co Evropu spojuje a rozděluje.</p> <p>MUV:</p> <p>Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci.</p> <p>EV:</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství, doprava a životní prostředí, doprava a globalizace.</p> <p>Výchova k občanství: poznání a pochopení společenských vztahů jiných zemích.</p> <p>Matematika : porovnávání čísel, orientace v rovině a prostoru.</p> <p>Přírodopis: poznávání a porovnávání jednotlivých součástí přírody jednotlivých oblastí světa.</p> <p>Dějepis: Poznávání vývoje v jednotlivých oblastech světa.</p>	<p>Řešení teoretických i praktických geografických úloh v terénu i ve škole, orientace na mapě, časté krátké písemné práce, průběžné ústní ověřování znalostí, orientace v textu podle zadaných úkolů. Plnění úloh ochrany životního prostředí ve svém okolí.</p>

Vyučovací předmět: Zeměpis

Ročník: 9.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Ověření výstupů
<p>Terénní geografické praxe a aplikace</p> <p>žák Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu Z-9-7-03p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě</p> <p>Společenské a hospodářské prostředí</p> <p>žák Z-9-4-02p uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel - vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace</p> <p>Životní prostředí</p> <p>žák Z-9-5-01p umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny Z-9-5-02p uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí</p>	<p>Terénní geografické praxe a aplikace</p> <p>Cvičení a pozorování v terénu v místní krajině, geografické exkurze – orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché náčrtky krajiny, schematické náčrtky pochodové osy. Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom.</p> <p>Společenské a hospodářské prostředí</p> <p>Obyvatelstvo světa – struktura a rozložení světové populace, její růst, pohyb národů, jazykových skupin a náboženství Globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa Světové hospodářství – odvětvová struktura, ukazatele hospodářského rozvoje a životní úroveň, hlavní světové surovinové a energetické zdroje Státy světa – politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení států.</p> <p>Životní prostředí</p> <p>Krajina – přírodní a společenské prostředí, typy krajiny Vztah příroda a společnost – principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva.</p>	<p>OSV: Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly a sebeovládání. VDO: Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie, principy demokracie. VMEGS: Objevujeme Evropu a svět – Evropa a svět. MUV: Kulturní rozdíly – poznávání vlastního kulturního zakotvení Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost a přispění každého jedince za odstínění diskriminace a předsudků. EV: Lidské aktivity a problémy životního prostředí – moře a tropický deštný prales, krajina dříve a dnes Vztah člověka k prostředí – náš životní styl.</p> <p>Matematika: orientace v rovině a prostoru, porovnávání čísel. Český jazyk: Správné písemné i ústní vyjadřování, rozvoj slovní zásoby. Přírodopis: Vliv rostlin na množství Kyslíku v atmosféře, škodlivost zplodin lidské průmyslové činnosti, nové zdroje potravin.</p>	<p>Řešení teoretických i praktických geografických úkolů v terénu i ve škole, orientace na mapě, časté krátké písemné práce, průběžné ústní ověřování znalostí, orientace v textu podle zadaných úkolů. Plnění úkolů ochrany životního prostředí ve svém okolí.</p>

